

7. Ezra, Nehemia, Esther

D.T. Brinkman

Ezra

In het boek Ezra lezen we over de terugkeer uit de Babylonische ballingschap, evenals in het boek [Nehemia](#). Ezra is, evenals de voorafgaande "geschiedenisboeken" [Samuël tot/met Kronieken](#), een slechts weining gelezen laat staan bestudeerd deel van de Bijbel.

Kores

In het begin van het boek Ezra lezen we dat Kores, de koning van Perzië, de oproep doet aan een ieder "tot enig deel van zijn [God's] volk behoort - zijn God zij met hem, hij trekke op naar Jeruzalem" (1:3). De vraag dringt zich op: wie wás die Kores die, zie eerdere verzen, liet weten dat God hem dat gezegd had? En, waaróm liet hij het volk terug keren naar Jeruzalem om nota bene de Tempel te herbouwen? Waarom laat een koning die het volk in zijn macht heeft en er van kan profiteren hen naar hun eigen land en godsdienst terugkeren en dit herstellen?

Kores komen we op diverse plaatsen tegen in de Bijbel. In 2 Kronieken 36:22-23 lezen we dezelfde woorden als in de eerste verzen van Ezra. In beide delen staat dat Jeremia dit ruim van te voren had voorgezegd; vergelijk Jeremia 25:11, 12 en Jeremia 29:10. Net als dat Jeremia had geprofeteerd dat het volk zou werden wéggevoerd. Daarom ook dat onder andere Daniël (zie Daniël 9) het aangezicht van de Heer zocht "in zak en as". Hij vertrouwde op het profetische woord en doet voorbede en schuldbelijdenis voor Zijn volk. Niet alleen Jeremia had dit zo geprofeteerd, ook de grote profeet Jesaja had 200 jaar daarvoor reeds Kores bij name genoemd in zijn profetie - Jesaja 44:24-28, Jesaja 45:1, 13.

Ezra laat ons weten dat Kores de Koning van Perzië was (1:8). In 539 v.Chr. hadden de Meden en Perzen de Babyloniërs overwonnen. De Perzen hadden, in tegenstelling tot de Assyriërs en Babyloniërs, niet het beleid overwonnen volken te deporteren. In dié zin voerden ze een humaner beleid. Daarnaast mochten volken die waren gedeporteerd door de Babyloniërs terugkeren naar hun land. Dit was dan ook de reden dat de Joden toestemming kregen terug te keren en hun tempel te herbouwen. Sommigen zijn van mening dat Daniël aan Kores heeft getoond uit de profeten dat Kores door de Here geroepen was om Babel te overwinnen. De nacht vóór de val van het Babylonische rijk (Daniël 5:17-30) had Daniël het schrift op de wand gelezen dat het einde aankondigde van de macht van Belsassar, de zoon van Nebukadnezar. Belsassar maakte hem vervolgens ter plekke de derde in het rijk. Daarom ook is de gedachte dat Daniël met Kores over dit alles gesproken had niet vreemd. En het is dan ook niet verwonderlijk dat Kores van deze God -om het maar eens zo te zeggen- "onder de indruk was".

We zien later dat andere Joden ook hoge posities hebben bekleed in het rijk van de Meden en Perzen; Xerxes (Ahosveros) was bijvoorbeeld de 4e heerser vanaf Kores en was gehuwd met [Esther](#). Haar oom, Mordechai, kreeg een hoge functie onder hem en Nehemia was de schenker van Artaxerxes I.

De terugkeer: geheel Israël.

Juda en Benjamin, alsmede de Levieten, keren in drie groepen terug.

- *De éérste terugkeer, 536 v.Chr., is de grootste, onder leiding van Zerubbabel: 42.360 joden keren terug met daarbij 7.337 dienaren, 200 zangers (levieten), paarden, kamelen, enz..*
- *De tweede groep keert terug onder leiding van Ezra, 1754 mannen die vier maanden over de reis doen. Onduidelijk is hoeveel vrouwen en kinderen mee terugkwamen, Ezra 8:27 vermeldt ze maar het aantal wordt niet opgegeven;*
- *De derde terugkeer is Nehemia, met een leger-escorte. Hij komt terug om de herbouw en versterking van de hoofdstad -Jeruzalem- financieel gesteund door de Meden en Perzen, te realiseren.*

In totaal keren er een ruime 50.000 personen terug naar Juda. Dat zijn 42.000 van Juda en Benjamin en daarnaast nog 11.000 anderen. Dat was wat er was overgebleven van dit ééns zo grote volk! Dat

wil zeggen: het was het deel van het volk dat het verlangen had om terug te keren naar hun eigen land, naar Jeruzalem en hun Tempel. Zéker niet alle Joden keerden terug, uit onder andere het boek Esther blijkt dat er nog veel waren achtergebleven. Daarnaast waren er ook Israëlieten -uit de andere stammen- die de kans aangegrepen hebben om terug te keren; immers: de oproep van Kores gaf ook hén die gelegenheid! Zij waren in het verleden ook weggevoerd naar delen van de wereld die nu onder controle stonden van de Perzen. Vaak denken we dat het hier dus het volk van Juda en Benjamin betreft, de logische gevolgtrekking moet echter zijn dat het **alle Israëlieten** zijn geweest die God wilden dienen door terug te keren. De andere teruggekeerden werden echter vanaf dat moment gerekend tot Juda en zijn daarmee geassimileerd, tot één volk geworden. Dat we dit hier niet verzinnen blijkt uit de Bijbel zelf. In 1 Kronieken 9:3 worden in het bijzonder de volgende stammen genoemd als teruggekeerden: "Te Jeruzalem woonden van de zonen van Juda, Benjamin, **Efraïm** en **Manasse**".

Onder andere in dit soort zaken blijkt het belang van het werk van Ezra's zeer gedetailleerde documentatie in de [Kronieken](#). Want, opvallend en niet onbelangrijk detail is het volgende. De term "**geheel Israël**" wordt op **deze vier onderscheiden stammen** en andere meegekomen Israëlieten toegepast. Vergelijk ook Ezra 2:17 waar we lezen dat er **voor alle 12 stammen** geofferd werd. Heeft het zin dit te doen wanneer zij niet daar aanwezig waren? Het "raadsel" van de "verloren stammen" lijkt hier dus opgelost te zijn; zij zijn geworden tot één volk: de "Joden", naar Juda, of, zoals wij ze tegenwoordig ook weer kennen: "Israël". Gezien het belang van dit onderwerp is dit [elders](#) ook verder uitgewerkt.

De Tempelbouw

Onder leiding en aansporing van (onder andere) [Haggai en Zacharia](#) wordt de Tempel herbouwd. Het boek bevat een gedetailleerd verslag hiervan, alsook van de tegenwerking van de bevolking. De inwijding van de tempel, de eerste pesach-viering, het is door Ezra allemaal nauwkeurig vastgelegd. Ezra stamt rechtstreeks uit de lijn van Aäron en is daarmee gerechtigd de Tempeldienst te herstellen en te leiden (hoofdstuk 7). In Ezra 8 lezen we dat ook Daniël terugkeert naar Juda, samen met Ezra en anderen.

Vreemde vrouwen

In Ezra hoofdstuk 9 en 10 lezen we tot slot nog een opmerkelijke geschiedenis. Als Ezra in Jeruzalem komt, wordt hem verteld dat van de ballingen die eerder zijn teruggekeerd er verschillende mannen zijn die vreemde vrouwen -uit andere volken- gehuwd hebben en in sommige gevallen er ook kinderen bij hadden verwekt inmiddels. Ezra is diep geschokt hierdoor: dit kleine overblijfsel van ballingen dat zo bewust koos voor een terugkeer naar het land en naar de Tempel -om God te dienen- was nú alweer in zonde gevallen. Erger nog: diverse leiders van het volk, waaronder zelfs Leviëten, waren het volk daarin voorgegaan. Het was de zonde waardoor het volk in ballingschap was geraakt! Namelijk: zich vermengen met andere volken en, als resultaat hiervan, hun gewoonten en religie accepteren binnen hun volk en uiteindelijk zelf er aan meedoen. Daarom móet Ezra wel een, in onze ogen, harde maatregel uitvoeren.

Ezra laat een volksvergadering uitroepen, iedereen moet binnen drie dagen verschijnen in Jeruzalem. Hij zegt de mannen de wacht aan, dat wil zeggen: ze moeten zich (af)scheiden van deze ongelovige vrouwen en ze wegzenden. Het was noodzakelijk dat dit gebeurde om dit kleine overblijfsel van ongeveer 50.000 mensen van hun bestaan te verzekeren. Wanneer Ezra nu zwak zou optreden zou er van het volk van Israël niets overblijven. Het werd de mensen voor ééns en voor altijd ingeprent dat dit écht niet kon, wilde het volk blijven bestaan. Volgens veel commentatoren is dit gebeuren één van de redenen geweest waarom tot op vandaag de Joden nog steeds bestaan én men gemengde huwelijken -zeker onder gelovige Joden- niet of nauwelijks aantreft.

Denk overigens niet dat de vrouwen en kinderen zonder meer weggezonden zijn. Zij en/of hun families zullen zeker schadeloos zijn gesteld. Een droevig slot, dat wel, van een boek dat zulke belangrijke gebeurtenissen beschrijft: de terugkeer van het volk naar Juda en het herstel van "geheel Israël", herstel van de Tempel en de Tempeldienst en daarmee de zekerstelling van de komst van de Messias.

Nehemia

Nehemia is één van de populairste Bijbel-boeken in Evangelische Gemeenten en kerken als we het hebben over "gemeente-opbouw" of "gemeentestichting". Of dat terecht is valt overigens nog te bezien, want het boek bevat nauwelijks "Gemeentelijke waarheden" en zeker géén profetie welke de Gemeente van onze Here Jezus betreft. Toch kunnen we natuurlijk óók uit het boek van Nehemia een aantal belangrijke (geestelijke) lessen leren! Het boek bevat lessen over onder andere goed leiderschap, dienstbaarheid en gezond geloofsleven.

Nehemia arriveerde in Jeruzalem dertien jaar ná [Ezra](#), die als priester het volk in geestelijke zin leiding gaf. Daarnaast was Ezra een echte documentalist, zoals we eerder konden lezen: hij schreef, samen met Ezra, de Koningen, Kronieken en het boek dat zijn naam draagt: Nehemia. Hij heeft verslag gedaan van de geschiedenis van het volk in de periode van voor, tijdens en ná de ballingschap.

Herbouw van de Muur

Nehemia kwam naar Jeruzalem om, met toestemming van de Koning van Perzië, de muur (= verdedigingswerk) van de stad te herstellen. Een stad zonder muur was géén stad; iedereen kon er in en uitgaan, waaronder kwaadwillenden. Met andere woorden: het was er niet veilig. Had een stad een muur dan kon het bescherming bieden, dienen als verdedigingswerk en had het daarmee eveneens áánzien.

Op dat moment was Juda -het eerste deel althans- reeds ca. honderd jaar terug in haar gebied en had nauwelijks vooruitgang geboekt in de herbouw van de stad. Ook de Tempel was nog steeds in een povere staat. Nehemia krijgt toestemming iets aan deze situatie te doen. De toestemming voor het herstel van de stadsmuur en daarmee herstel van Jeruzalem als een échte stad zal zeker te maken hebben gehad met het feit dat Artaxerxes -de Perzische Koning- een (stief)zoon was van Esther, die gehuwd was met Xerxes. Daarnaast was Nehemia de schenker van de Koning. Een vertrouwenspositie. Dat wil niet zeggen dat Nehemia, door deze Joodse invloeden aan het hof, zomaar kon vragen of hij naar Jeruzalem mocht om de stad te herstellen. De heersers in die dagen konden met één handgebaar iemand tot de hoogste in het rijk maken of de dood in stoten. Vandaar ook dat Nehemia maar liefst vier maanden in gebed was over deze zaak. In Nehemia 2:2 zien we dat, toen de Koning opmerkte dat Nehemia's gezicht niet vrolijk stond dit bij Nehemia nogal grote schrik, angst zelfs, veroorzaakte. Niet dat hij een angstige man was maar zoals gezegd: één verkeerd woord en je kon je leven verliezen...

Wanneer Nehemia God's aangezicht zoekt ten gunste van het volk Israëel, laat hij in zijn gebed doorklinken dat het volk dat teruggekeerd is naar Israëel gehoorzaam is geweest aan God; zij zijn (1:9, 10) trouw geweest immers aan hun roeping? Nehemia vraagt en krijgt toestemming van de Koning om de muren te herstellen.

Tegenstand

De herbouw gaat niet zonder moeite. Er is veel tegenstand, maar Nehemia is een goed organisator en zorgt dat het een en ander voorspoedig verloopt. Dit overigens niet zonder zware inspanning. Dag en nacht waren ze in de weer, ze sliepen met de speer in hun rechterhand en de kleren aan zodat ze altijd klaar stonden om aan vijanden weerstand te bieden (hoofdstuk 4). In hoofdstuk 7 lezen we dat de bouw van de muur voltooid is en de poorten worden aangebracht. In hoofdstuk 12 lezen we over de inwijding van de muur en de poorten.

In de methoden van tegenstand zien we een beeld van hoe de satan te werk gaat; soms met geweld. Zoals de tegenstand in het begin. Maar overwinnen we dit, dan kiest hij een andere tactiek. De "diplomatie". Beïnvloeding van anderen die óns weer kunnen beïnvloeden. Denk hierbij eens aan de leiders waar wij tegenopzien. Belangrijke kerkelijke leiders, invloedrijke bijbel-onderwijzers of schrijvers, de (Christelijke) media. Óók zij zijn soms instrumenten om de gelovige te verleiden en af te houden van zijn of haar roeping! De satan laat geen middel onbenut. Nehemia, de geestelijke leiders en het volk staan sterk door de Heer. Zo moeten wij ook sterk staan in ons geloof en dan kunnen we de aanvallen van de satan hoe bruut, of geniepig, ook weerstaan.

Dit wil niet zeggen dat het zonder moeite of opoffering gaat, zoals we hier kunnen zien. Want het is niet makkelijk om als "eenvoudige gelovige" te moeten opstaan en zeggen dat (bijvoorbeeld) een

bepaalde, door veel mensen zeer gewaardeerde, leraar of schrijver is afgedwaald. Dan wordt je het leven door anderen soms behoorlijk zuur gemaakt. Je wordt gescholden en veracht. Raakt geïsoleerd. Hebt een zware strijd te voeren. We zien hier hoe Nehemia en het volk Israël ook een zware strijd moesten voeren, maar wel een strijd waar de uitkomst van vast stond; ze moesten bouwen en het kostte veel maar uiteindelijk gaf de Here hen de overwinning. De stad was herbouwd, en de dienst aan de Here en de bescherming van het volk van God, zijn Gemeente, gerealiseerd.

Herstel van de Tempeldienst

Nehemia keert terug naar de Koning -hij had immers een beperkte periode verlof gekregen voor z'n werk- om vervolgens later wéér naar Jeruzalem te gaan (13:6). Daar ontdekt hij dat men de wet niet houdt en zelfs niet-Joden in de Tempel (13:4 v.v.) toegelaten had. Ook onderhield men het geven van de tienden van het land niet meer, waardoor de Levieten noodgedwongen hun eigen eten moesten verbouwen en de Tempeldienst niet meer deden. Ook wordt de sabbat niet meer onderhouden. Nehemia zorgt er voor dat de Tempeldienst hersteld wordt en de sabbat weer gehouden wordt. Daarnaast onderneemt hij actie tegen gemengde huwelijken. Dat dit niet zachtzinnig gaat blijkt uit 13:23-28. Hij sloeg ze, en trok ze aan de haren - oftewel: hij vernederde ze publiekelijk. Nehemia kón dit doen omdat hij tot landvoogd over Juda was gesteld. Niemand zou het gedurfd hebben iets tegen hem in te brengen nog afgezien van het feit dat hij zijn gezag ontleende, in dit opzicht, aan de Wet van Mozes. Hij was aangesteld als de leider van het Joodse volk en kon met gezag optreden en de mensen tot gehoorzaamheid brengen.

Maatregelen voor de armen

In hoofdstuk 5 lezen we over de maatregelen die Nehemia neemt ten behoeve van de armen. Hij was een "harde", maar zoals hier blijkt, ook zeer rechtvaardige en rechtschapen man. De leiders van het volk worden terechtgewezen door Nehemia over het feit dat zij de bevolking uitbuiten door ondermeer woekerrentes te vragen. Hij stelt de leiders zichzelf tot voorbeeld; hoe hij zelf eigenhandig meebouwt -ondanks dat hij een afgezant van de Koning van Perzië is!- aan de muur. Dat hij op eigen kosten mensen te eten geeft en, ondanks dat hij het zou mogen doen, géén heffingen vraagt of belastingen int. Zelfs kocht hij mensen vrij uit de slavernij. De conclusie moet zijn dat Nehemia over een behoorlijk kapitaal beschikte maar dit gebruikte ten gunste van z'n eigen volksgenoten. De leningen die men heeft lopen bij hem scheld hij kwijt (5:10). Daarmee laat hij de leiders die dit niet deden en schandelijk profiteerden van het volk en ze zo in armoede hadden gestort "beschaamd staan" en ze zien in dat ze fout zitten. Met als gevolg dat ze evenals Nehemia handelen en alle schulden kwijtschelden (5:11 v.v.). Hierdoor is een nieuwe start mogelijk, ook in economisch opzicht, voor het volk.

Nehemia en de Gemeente van Christus

Naar mijn oordeel is Nehemia een toonbeeld van hoe Israël "onder de wet" functioneerde; als volk diende het God, maar ze waren hierin -wanneer de leiders hen daarin niet voorgingen- tot afdwalen geneigd. We moeten hierover niet te snel of te hard oordelen. De omstandigheden waaronder men leefde waren zwaar. De éérste prioriteit die de meesten zich stelden was: overleven. Daarnaast waren er leiders van het volk, edelen, die de bevolking het leven nóg zwaarder maakten en wel zodanig dat ook al zouden ze willen het hen praktisch onmogelijk werd gemaakt zich te houden aan de wet. Het geven van de tienden, waardoor de Levieten onderhouden zouden moeten worden, was onmogelijk voor ze. Daardoor konden de Levieten hun arbeid in de Tempel niet verrichten omdat ze op het land moesten werken om hun eigen gezinnen te onderhouden, etc. Ik kan mij zo voorstellen dat ze hierdoor ook behoorlijk gedesillusioneerd waren. Zij waren toch het Volk Israël? Met een bijzondere roeping? En dan deze zware leefomstandigheden inclusief honger en dorst, verdrukking van omliggende volken en daarbij ook nog zware lasten zelfs zo zwaar dat hun kinderen als slaven dienst moesten doen bij hun schuldeisers!

Nehemia doorbreekt deze vicieuze cirkel door de edelen "aan te pakken"; zij moeten en mogen het volk niet gebukt laten gaan onder zware lasten zodat het volk van de opbrengst van hun land fatsoenlijk kan leven en de tienden weer kunnen afstaan. Nehemia gaat hierin vóór: hij scheld iedereen z'n schulden kwijt.

De geschiedenis die we hier lezen bevat geen gemeentelijke waarheden; als Gemeente van Christus leven wij niet onder de Wet van Mozes. Daarnaast denk ik dat een gemeente géén voorbeeld zou

moeten nemen aan deze periode van Israël; hun wankele geloof (zie ook [Haggai](#)), hun eigenbelang stellen vóór de bouw van de Tempel, etc. zijn niet bepaald voorbeelden waar we als gemeente ons aan moeten spiegelen. En daarnaast, het wangedrag van de leiders van het volk: uitbuiting, heersen over het volk, het frustreren van de dienst aan God, etc.

Waar de leiders van gemeenten en kerken mogelijk een voorbeeld aan zouden kunnen nemen is de houding van Nehemia zélf: door dienstbaarheid aan het volk (= de gemeente) en zelf mee te werken aan de bouw van de muur (bescherming van de gemeente tegen de boze) hen vóórgaan in de juiste houding en mede zorg dragen voor bescherming van de Gemeente van Christus. En in plaats van de leden zware financiële lasten op te leggen ten behoeve van hun eigen (overdadige!) onderhoud zouden leiders van de Gemeenten en kerken ook hierin een voorbeeld kunnen nemen aan Nehemia die zijn eigen voedsel aan hen uitdeelde! Nehemia had het récht te nemen, maar hij gáf!

Paulus' ziet af van zijn rechten

In het Nieuwe Testament zien we deze houding ook bij Paulus; hij, als apostel en evangelist, had recht op onderhoud door de gemeenten - in eten en drinken. Dit was, zo stelt Paulus, niet voor niets zo geregeld in de Wet van Mozes waarin voor de Levieten was vastgesteld dat zij mochten eten en drinken van de tienden. Maar, in 1 Korinthe 9:1-15 zegt hij het zo duidelijk: hij onderhield zichzelf om de voortgang van het Evangelie niet te hinderen. Vaak zien we die andere teksten geciteerd door predikanten en voorgangers, namelijk dat een dorsende os niet gemuilband mag worden. Ze bedoelen daarmee dat ze récht hebben op een salaris, een auto, een pensioenregeling, etc. Nog afgezien van de vraag of dat wel zo is (deze regeling goldt immers de Apostelen en de Evangelisten, en niet de opzieners) moeten we kijken naar een béter voorbeeld dan de wettische regels. Want,... wát zegt Paulus? Wát leert Nehemia? Om het werk voortgang te doen hebben onderhielden ze zichzelf én anderen, door hun arbeid!

Het bouwen van de muur, de stad, en de Tempel. Het geven van de tienden aan "werk van de Heer". Het wordt zo vaak ons als beeld voorgehouden. Dat we als leden van een gemeente tienden zouden moeten geven, samen de gemeente bouwen (men leest in dit geval vaak: het kerkgebouw, salarissen, de organisatie in stand houden, etc). Het is wel leuk gevonden, maar niet juist. Integendeel. Het was de dienst conform, en aan, de Wet van Mozes die we hier zien en niet het beeld van de Nieuw-Testamentische gemeente, die een gééstelijke Tempel is en géén werk van mensenhanden, waarin offeren geen verplichting is maar naar vermogen en vrijwillig (1 Korinthe 16:1, 2)!

Gebedsleven, opoffering

Misschien hebt u wel driftig en instemmend geknikt bij het voorgaande. Ja, dát zouden onze voorgangers eens moeten doen, een vóórbeeld zijn! Ons niet zulke zware financiële plichten opleggen. Ons niet altijd lastig vallen met verzoeken om ons in te zetten voor de gemeente, "laat ze zélf maar eens aan het werk gaan"... Oordeel niet te snel, en zeker niet te hard. Weten u en ik wat anderen in het verborgene doen?

Nehemia is namelijk niet alleen in leiderschap een voorbeeld. Voor ons als gelovigen is hij óók een voorbeeld: in de manier waarop hij beslissingen neemt en de consequenties er van accepteert; hij gaat altijd éérst, in gebed, te rade bij de Here. Hij vraagt zich af: wat wil God dat hij zal doen? En vervolgens vraagt hij of God dit wil leiden en zegenen. Hij weet zich hierin volledig afhankelijk van Zijn Here. Hoe vaak vragen wij of God Zijn wil aan ons wil openbaren? En, zijn wij bereid te dóen wat God van ons vraagt? Laten we hierin dan ook weten dat we het écht niet zélf hoeven te doen. Wanneer we weten dat God ons een opdracht of taak geeft mogen en moeten vragen om Zijn zegen en hulp. Die zal dan zeker komen!

Nehemia wist zich helemaal afhankelijk van God. De taak die hij had was, naar menselijke maatstaven, een onmogelijke opgave. Maar hij wist op Wie hij moest vertrouwen! Hij werd daarin niet teleurgesteld, God zegende zijn werk en leven. Hij moest, zie eerder, wél bereid zijn zichzelf volledig te geven aan zijn taak. Vaak denken we als mensen te kunnen 'wegkomen' met slechts een klein beetje dienen. Dienen voorzover ons dat uitkomt. God vraagt volledige toewijding. Als wij zeggen dat wij ons leven aan de Here Jezus geven, moeten we daar **ook** naar handelen.

Voorbeeld in levensstijl

Nehemia was in leven en werk dus een voorbeeld; voor de leiders als goede leider. Voor het volk als

één van hen, die hard meewerkte en net als hen 's nachts z'n wachtrondes maakte. In gebedsleven, geloof en vertrouwend handelen daarui. Hij zorgde er in alles voor dat het werk dóórging en niet gehinderd werd. Net als Paulus, wat we eerder zagen. Ook daar kunnen we als gelovigen een voorbeeld aan nemen in die zin dat we het werk van God, de voortgang er van, niet mogen hinderen. Hoe vaak zijn we niet als gelovigen een anti-getuigenis? Door onze houding, gedrag, levensstijl. Als wij ons als Christenen gedragen als 'wereldgelijkvormig', dan gaat het getuigenis verloren! De reactie van de wereld om ons heen is "zij zijn geen haar beter als ons". En hoe pijnlijk waar is dit soms!

Dit alles leidt er toe dat, hoofdstuk 8-10, er een opwekking is onder het volk. Men zoekt de Here. Zoals we in het voorgaande zagen, hoofdstuk 13, is tevens een "grote schoonmaak" noodzakelijk. Het volk dient rein en heilig te zijn, te leven naar God's heilige Wet van Mozes. Pas dán zijn zij echt bruikbaar voor het grote doel waarvoor God hen apart had gezet: getuige te zijn van Hem. Zo ook de gemeente!

Esther

In [Ezra](#) en [Nehemia](#) lezen we over de Joden die terugkeerden uit de ballingschap. Deze terugkeer vond plaats in drie fasen.

Het boek Esther speelt zich af in deze periode (zie tijdbalk verderop).

Het Joodse volk had het in de tijd van Esther moeilijk. Sommigen kozen er dan ook voor hun Joodse identiteit min-of-meer verborgen te houden. Mordechai, de oom van Esther, gaf aan Esther ook deze opdracht: zwijg over je Joods-zijn (Esther 2:10). Een indicatie dat het Joodse volk niet geliefd was.

Het sprookje

Het boek Esther "leest als een sprookje". En zo wordt het helaas, daarom, ook wel aangeduid: een "vertelling". Zo lezen we dat de moderne schrijfcritici in hun commentaar op het boek Esther (inleiding NBV-vertaling) ondermeer schrijven:

"Het verhaal speelt zich af aan het Perzische hof in de stad Susa, in de vierde of vijfde eeuw v.Chr. Maar er zij voldoende **aanwijzingen** om te **veronderstellen** dat het later geschreven is, in de hellenistische tijd (derde eeuw): van staatswege georganiseerde vervolgingen zijn minder goed te plaatsen in de Perzische politiek dan in de hellenistische tijd [...] Het boek Ester is een goed gecomponeerde novelle in een verzorgde stijl".

Hiermee wordt door de schrijfcritici gepoogd het boek in de hoek 'sprookjes' te drukken. Zonder ook maar één hard bewijs te leveren en op basis van 'veronderstellingen' gebaseerd op 'aanwijzingen' (die niet uitgelegd noch toegelicht worden) wordt een boude bewering over de datering gedaan, de waarheid van het verhaal in twijfel getrokken en uiteindelijk het verhaal afgeserveerd als 'een novelle'. Knap geschreven weliswaar, maar toch: "een novelle". Een "roman" of.. "een sprookje"?

Als dat waar zou zijn, dan komt -bij mij althans- de vraag op: "wat doet het boek dan in Gods Woord, gezien het feit dat het fictie is die als waarheid wordt verkondigd?". De onfeilbaarheid en betrouwbaarheid van Gods Woord, ook in historisch opzicht, komt dan op de helling te staan. Daarom, verder, aandacht voor de historische betrouwbaarheid van het verhaal. Maar ook het enorme belang, voor de Joden, van het feit dat Esther de vrouw was van de Koning van de Perzen: Ahasveros.

Wie was Ahasveros?

Ahasveros, de in dit boek genoemde Koning van Perzië, is Hebreeuws voor **Xerxes**. Deze Perzische koning, beroemd vanwege zijn oorlogen tegen de Grieken en ook de koning die het Perzische rijk naar haar hoogtepunt stuwde (qua omvang en macht) regeerde van 485 - 465 v.Chr. en na hem volgden nog 5 Perzische heersers. Daarna werd het rijk van de Perzen verslagen door Alexander de Grote.

Datering, historische kader

Belangrijk is om vast te stellen dat het een **geschiedkundig feit** is dat Esther wel degelijk de vrouw van Xerxes was. De dateringen van deze periode lopen enigszins uiteen, ik houd hier Halley's Bible Handbook aan en hij schrijft dat zij vanaf 478 v.Chr. gehuwd was met Xerxes. Rond 473 v.Chr. voorkwam zij de uitroeiing van haar volk. Daarnaast was Mordechai vanaf dat moment de "eerste minister" of "premier" van Xerxes. Hij was de op één na machtigste man in het enorme Perzische rijk geworden.

Het enorme feest, waarbij alle rijksgroten, bevelhebbers van het leger, adel e.d. aanwezig waren, dat in het eerste hoofdstuk van Esther genoemd wordt is in dezen ook van belang. Er staat dat men 180 dagen lang bijeen was en de bijeenkomst werd afgesloten met een enorm feestmaal. Dit feestmaal eindigde in een probleem voor Xerxes: zijn vrouw, die hij wilde "voorstellen" aan zijn leiders, weigerde dit. Deze weigering zal niet zonder reden zijn geweest, maar het boek Esther geeft hier verder weinig details over. Het resultaat hiervan was dat zij werd verstoten.

Voor de buitenstaanders - de schrijver van het boek Esther was dat op dat moment waarschijnlijk - was het niet duidelijk vanwaar deze grote bijeenkomst met "iedereen die er toe deed" werd gehouden. Maar uit de geschiedenis bleek later waarom deze bijeenkomst met alle adel en legerleiders was. Daarna is Xerxes namelijk opgetrokken tegen de Grieken en versloeg ze in twee grote veldslagen (480 v. Chr).

Het is niet ondenkbaar dat de bijeenkomst was bedoeld om samen een strategie te bedenken en dat Xerxes, die nog maar net aan de macht was, wilde zorgen dat al zijn legerleiders en edelen op één lijn zaten voordat zij deze belangrijke oorlog aangingen. Hoewel namelijk het boek Esther -wanneer je het oppervlakkig leest- de indruk geeft dat Xerxes een korte tijd nadat hij zijn éérste vrouw had verstoten met Esther trouwt ligt er in werkelijkheid **bijna vier jaar** tussen deze twee gebeurtenissen. Vergelijk de verzen hoofdstuk 1:3 met 2:16.

Tot slot zijn er opgravingen gedaan rond en in het paleis van Susa of Susaan. De Fransman Dieulafoy heeft daar in het boek Esther genoemde zaken teruggevonden: de Koningspoort (Esther 4:2), de binnenhof (5:1), de buitenhof (6:4), de paleistuin (7:7) en zelfs een lot (het "pur" waarnaar het poerim-feest is genoemd) als genoemd in 3:7 werd teruggevonden.

De feiten spreken voor zich

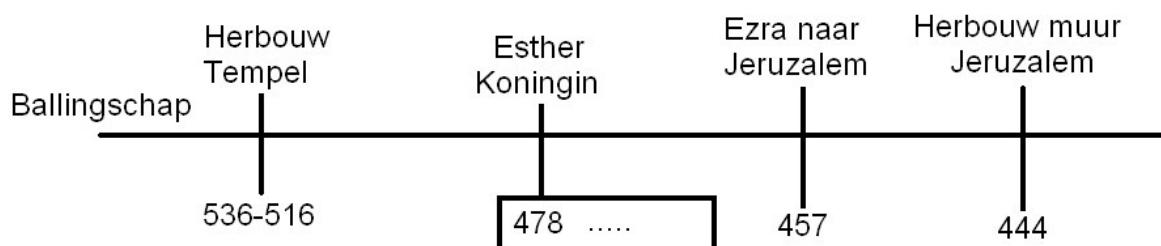
Het is moeilijk te geloven -als we al deze feiten op een rij zetten- dat iemand met zo'n precisie alles wat er gebeurt is enkele honderden jaren later alsnog zou weten en feilloos heeft kunnen opschrijven. Vooral omdat dat volgens de critici gebeurd zou zijn in een periode waarin de burcht of het paleis niet meer dan een door de Grieken platgebrande en verwoeste ruïne was.

De "sprookjesverteller" is dan ook niet de schrijver van het boek Esther, maar de critici die menen het Woord van God op deze manier geweld aan te moeten doen. Mógelijk dat hun denkfout wordt veroorzaakt door iets anders: het boek is, volgens onder meer Halley, in eerste instantie waarschijnlijk in het Perzisch geschreven (vandaar ook het ontbreken van de naam van God) en later in het Hebreeuws vertaald. Deze vertaling is het boek zoals wij het nu nog kennen.

Wanneer we de feiten rondom het boek Esther kennen, dan spreken die voor zich. Ook het boek Esther dient als een historisch betrouwbare vertelling met belangrijke geschiedkundige én geestelijke waarde te worden beschouwd!

Belang voor het volk Israël

Het boek, en de gebeurtenissen er in, waren niet alleen van belang voor Esther en de in ballingschap levende Joden. Een kleine tijdlijn verduidelijkt dit. Want de plaatsing van het boek in de Bijbel is niet chronologisch en kan daarom verwarring veroorzaken.

De afbeelding maakt het, mijns inziens, al enigzins duidelijk. Esther, én Mordechai, hebben in de geschiedenis van het volk Israël een grote rol gespeeld. Ten éérste voorkwam het feit dat Esther koningin werd de uitroeiing van het Joodse volk. Maar ten twééde speelde er nog iets anders. De herbouw van de Tempel was afgerond. Het volk was, gedeeltelijk, teruggekeerd. De herbouw van Jeruzalem als stad, en de terugkeer van Ezra, zal mede vanwege Esther haar invloed aan het hof eenvoudiger zijn geweest. Immers: haar kinderen zullen ook aan het hof zijn geweest (prinsen, prinsessen) en we weten niet hoe lang zij zelf nog geleefd heeft. Wel is het een feit dat zij als jong meisje al koningin werd en daarom is het zeer aannemelijk dat zij haar man, Xerxes, heeft overleefd - tot geruime tijd ná zijn regeerperiode zal zij als "koningin moeder" daarom een bepaalde, zij het uiteraard beperkte, invloed hebben gehad.

Daarnaast was er de invloed van Mordechai. En, later, Nehemia als schenker aan het hof etc. De Joodse invloed, die al begon bij Daniël in Babylon en Perzië, moet daarom zeker niet onderschat worden. Er is van de kennis en kunde van het Joodse volk indertijd door deze heersers gebruik gemaakt en de Joden hebben zich in gunstige zin onderscheiden. Dit alles zal er toe geleid hebben dat ze, ondanks het feit dat ze vasthielden aan hun eigen religie en gewoonten, in 'een goed daglicht stonden' en aan hen daarom ook bepaalde privileges zijn gegund.

Geestelijke en praktische les

Voor iedere gelovige heeft dit boek een eenvoudige, maar belangrijke, geestelijke les. Esther verzweeg, in eerste instantie, in opdracht van haar oom haar Joodse achtergrond. We kunnen hiervan denken wat we willen, maar de vraag die gesteld moet worden is: was het van belang dat zij uitkwam voor haar Jood zijn? Wat voor zin had het -toen ze meedingde naar de positie van Koningin- haar Joodse achtergrond prominent te laten meespelen? Geen enkele! Gezien het feit dat Xerxes meisjes uit alle volken en stammen liet komen, maakte het hem waarschijnlijk niet echt uit, maar toch .. er mee "te koop lopen" was in dit geval niet nodig en kon -en dat voorzag Mordechai goed- haar mogelijk zelfs schaden. Er waren immers mensen in het rijk, ook op belangrijke posities, die de Joden niet bepaald een warm hart toedroegen!

Esther werd niet gevraagd naar haar etnische of geloofsachtergrond, en dus droeg zij dit ook niet uit. Op dat moment was dat, gegeven de omstandigheden, niet noodzakelijk of zelfs het verstandigste wat ze kon doen. Toen echter het moment daar was dat haar volk in de knel kwam, drong Mordechai er op aan wél de nodige risico's te nemen en de Koning, Xerxes, te benaderen ten gunste van haar volk.

De kern van het boek is dan ook hoofdstuk 4:14 waar Mordechai aan Esther laat overbrengen: "Wie weet ben je juist Koningin geworden met het oog op een tijd als deze". Daarnaast lezen we in de verzen van hoofdstuk 14 nog dat wanneer Esther niet doet wat God vraagt, Hij haar zal passeren en zónder haar Zijn volk wel zal verlossen.

Ook voor ons, als Nieuw-Testamentische gelovigen, is hier een les te leren: God stelt ons soms op een bepaalde plaats of geeft ons een functie. Dit kan in de Gemeente van Jezus Christus zijn maar ook in "de wereld". We doen ons werk daar, naar behoren. Ons geloof speelt hierin niet, of nauwelijks, een rol: om een bepaalde maatschappelijke functie te krijgen verzwijgen we ons geloof soms zelfs. Zolang ons geloof voor een dergelijke functie niet van belang is, is dat ook geen enkel probleem. Wat doet het er bijvoorbeeld toe als je in een winkel werkt als vakkenvuller? Of op de helpdesk van een bedrijf? Of als je studeert aan de universiteit? Ons geloof speelt daarin geen rol van betekenis met die uitzondering dat we ons werk doen als een goed werknemer of student - anders zou het namelijk wel eens een anti-getuigenis kunnen zijn!

Soms is dus het verstandiger om er "niet mee te koop te lopen" dat we Christen zijn, net zoals Esther haar achtergrond niet (ongevraagd) uitdroeg. Het was voor de functie die zij had helemaal niet relevant en zo is dat voor onze plek in de maatschappij vaak ook! **Tótdat.** God ons roept. Hij ons vraagt deze plaats te gebruiken ten behoeve van Zijn Gemeente, in welke vorm dan ook. En dán kan het zo zijn dat het op onze plaats in de maatschappij, op school, op het werk of in een vereniging, etc. opeens wél relevant wordt dat we gelovigen zijn.

God vraagt ons dus, soms, om de positie waar we - **door Hem!** - maatschappelijk zijn geplaatst ten gunste van Zijn Gemeente of individuele gelovigen te gebruiken. Als we hierin ongehoorzaam zijn geldt voor ons ook wat Mordechai hier aan Esther voorhoudt: als u of ik niet doen wat God van ons vraagt, dan zal Hij op een andere manier echt Zijn doel wel bereiken! We moeten ons goed beseffen dat daarmee de zaak dan niet afgedaan is; zoals ook voor Esther goldt: niet gehoorzamen zal tot onze eigen schade zijn (verlies van onze positie of bijvoorbeeld [het loon wat God ons geeft](#) op ons werk).

Wij moeten ons als gelovigen dan ook beseffen dat óók onze plek in de maatschappij (het feit dat we goed kunnen leren, een goede of leuke baan hebben, een politieke of maatschappelijke positie e.d.) een plaats is waar we in afhankelijkheid en gehoorzaamheid van God zullen moeten staan en ook daarin open moeten staan voor Zijn leiding en wil. Het is niet iets wat we zélf hebben bereikt, maar een **door Hem gegeven** plaats.

Het belang van Esther - samengevat

Het boek -en optreden van- Esther laat dus een aantal belangrijke dingen zien aan ons:

1. Esther als gehoorzaam dienaar van God en daarmee een voorbeeld voor elke gelovige;
2. Esther die daardoor haar volk redde;
3. Esther haar invloed -op de langere termijn- ten gunste van haar volk's terugkeer uit de ballingschap;
4. Esther als praktisch en tevens geestelijk voorbeeld voor de hedendaagse gelovigen.

Als het boek daadwerkelijk "een novelle" was, had het geen enkele waarde voor de gelovigen en, meer nog, het volk van Israël gehad. Het is daarom een onverantwoorde en ondoordachte actie van critici het boek als zodanig te bestempelen, zéker gezien de historische bewijzen tegen deze stelling! Er is, ook door Esther heen, van Godswege gesproken tot Israël en de gelovigen van deze tijd!